

Het Wierdense Veld

HARRY WONINK.

Enkele kilometers ten noordwesten van Wierden, ten noorden van de spoorbaan naar Nijverdal, ligt een uitgestrekt hoogveengebied, dat algemeen bekend is onder de naam Wierdense Veld, hoewel het op de topografische kaart staat aangegeven als Huurnerveld en Notterveen.

Kort voor de tweede wereldoorlog werd het door de Staat gevorderd ten behoeve van de bestrijding der werkloosheid. De ontginningswerkzaamheden werden echter steeds opgeschort, onder het motto het Wierdense Veld als werkobject in petto te houden tot zich grote werkloosheid zou voordoen, en hoewel enkele randgebieden inmiddels werden ontgonnen ligt het grootste deel nog steeds onaangetaast, als een aaneengesloten heidegebied met een indrukwekkende oppervlakte van ruim 450 hectaren. Er zijn nog maar weinig heiden in ons land, die een vergelijkbare oppervlakte bezitten. Thans gaan er stemmen op die aandringen op de bestemming van dit prachtige brok natuur tot reservaat en recreatiegebied, en iedere natuurminnaar, die hier wel eens heeft rondgezworven, hoopt van harte dat deze aandrang succes moge hebben en dat dit woeste gebied van hei en bunt, vliegdennen en berken, met zijn bijzondere flora en zijn unieke dierenbevolking, behouden zal blijven. Er is toch al zo veel moois verdwenen, de laatste jaren. Reeds lang hadden wij ook het Wierdense Veld afgeschreven. In onze gedachten zagen wij, struikelend door de enorme heiden buntvegetatie, overal om ons heen al nieuwe boerderijen staan en weiden met keurige prikkeldraadafrasteringen, kortom een saai, eentonig cultuurlandschap. Doch thans openen zich, zij het nog schuchter,

gunstige perspectieven voor dit reeds jarenlang als verloren beschouwde natuurgebied.

Over een onafzienbare oppervlakte strekt het veen zich uit tussen Wierden en Nijverdal. Vanaf de weg Wierden-Nijverdal kan men het gemakkelijk bereiken. Ten noorden van deze grote verkeersweg strekt het zich uit tot bijna aan het dorpje Daarle toe. Onder de rook van Wierden kan men, vanaf genoemde weg, de Dwarsdijk inslaan. Al spoedig belandt men dan midden in het veen. Nog geen half uur fietsen vanuit Almelo. Dit tekent voldoende de belangrijkheid van dit gebied ook voor de dagjesmens, voor de grotestadsbewoner, die eens echt uren wil dwalen, zonder telkens weer op de drukke verkeersweg te stuiten. Wijd, onafzienbaar wijd om u heen golft het gele bunt. Heide, dennenopslag, kromme berken, drassige gedeelten waar machtige wilgenkoepels oprijzen, petgaten waarvan sommige open water bevatten, andere reeds gedeeltelijk zijn dichtbegroeid, tezamen een woest en imponerend landschap, zich uitstrekkend tot waar het Sallandse heuvelland begint, dat als een formatie donkere wolken tegen de westelijke kim ligt.

Er doorkruisen wat weinig gebruikte karresporen dit veen; wil men diep de hei in, dan zijn er slechts reeëpaden, die naar het woeste hart van het Wierdense Veld leiden. Want Reeën zijn hier talrijk. En toch is er maar weinig bos; ver het noorden in zijn enkele denaanplantingen. De Reeën vinden echter dekking genoeg tussen de heidestruiken. Ziet men tijdens een wandeling door het veen geen reewild, dan heeft men zijn ogen niet goed gebruikt.

Prachtige kapitale bokken huizen hier en het verheugende is, dat de verhouding tussen het aantal geiten en bokken bijna ideaal is. In vele reeënrevieren zijn de geiten of rekken verre in de meerderheid en daar is een ontmoeting met een goede bok een zeldzaamheid. In het Wierdense Veld heeft men evenveel kans een bok in de kijker te krijgen als een rekke. Men schat de reeënstand op bijna veertig stuks. Weinig terreinen in Nederland zullen op zo'n goede bezetting kunnen bogen.

Haas en Konijn voelen er zich op hun gemak en achter de groene coulissen van de berkengordel in het zuiden klinkt de afgebeten roep van fazantehanen. Boven de hei zweven talrijke Wulpen en Grutto's; Kievit en Scholekster, Tureluur en Watersnip, Akkerleeuwerik en Boompieper zijn er algemeen. In de drassigste gedeelten hebben Kokmeeuwen en Visdiefjes een kolonie. Dat is in het westen, waar ook nog turf wordt gestoken. Wintertalingen en Wilde eenden broeden er hun talrijk legsel uit.

Op mooie voorjaarsavonden lijkt het veen vol Sprinkhaanrietzangers. Een klein grauwe vogeltje, dat zich het liefst in de drassige delen ophoudt en voortdurend een langaangehouden rateltje laat horen, een droog snorrend wekkergeruid. En ge hebt kans op een ontmoeting met een Grauwe kiekendief, die hier telken voorjaar een nest heeft, zomaar een kuiltje tussen de hei, dat zijn eega vult met zes witte eieren. Verder huizen er Adders, Gladde slangen en Kleine hagedissen.

Doch de interessantste van alle dierlijke bewoners is voor mij de Korhaan! In het voorjaar hoort men, vooral des morgens, voor zonsopgang, een dof „rrroeoeroe-rrroeoeroe“ een echte stem uit de oertijd, één, die men nog maar op weinig plaatsen

in ons land kan beluisteren. Weet men voorzichtig naderbij te sluipen, dan krijgt men de baltsende Korhaan in de kijker. Een fraaie zwarte vogel met een rode roos boven het oog en witte lijnen op de vleugels, en spreidt hij tijdens het liefdesspel zijn staart uit, dan ontstaat een verrassend mooie sneeuw witte rozet. Pronkend stapt hij zo rond, vooral als een rivaal naast hem invalt. Dan naderen ze elkaar, de kop bijna over de hei schuivend, springen een meter hoog, sissen venijnig en weer rolt de geheimzinnige trommel over het veen. Bolderende Korhanen, die onherroepelijk zouden verdwijnen, wanneer het veen werd ontgonnen.

De afwisseling van droge en vochtige heide zorgt ook voor een grote verscheidenheid aan plantesoorten, vooral op de vochtige en natte gedeelten: Kraaiheide, Veenpluis, Eenarig wollegras, Veenbies, Gewone zegge, Ronde en Kleine zonnedaauw, Witte en Bruine snavelbies, Moeraswolfsklauw, veenmossen en hele plekken met de kruipende Veenbes en de sierlijke Andromeda. Plaatselijk treffen we ook Welriekende nachtorchis, Kleine valeriaan, Blauwe zegge, Kale jonker, Late zegge, Kruipwilg, Liggend walstro en Borstelgras aan.

Het is een landschap, dat in alle jaargetijden belangwekkend is en zijn eigen schoonheid heeft. Niet in het minst in de nazomer, wanneer de Calluna, de Struikheide, bloeit en het veen vol purperen ruikeers plaatst. Dan heeft de Erica, de Dopheide, haar glorie tijd al gehad.

Die Korhoenders, de Reeën, de Grauwe kiekendief en de Wulpen, de Kokmeeuwen en Sterntjes, zij zouden met al de mooie planten verdwijnen, wanneer boerderijen en weilanden dit prachtige heidelandschap verdrongen.